

لایحه حفاظت از آبهای تحت حاکمیت و صلاحیت جمهوری اسلامی ایران از آلودگی ناشی از

مواد مایع مضر به صورت فله

ماده ۱: تعاریف

در این قانون اصطلاحات زیر در معانی مشروح زیر به کار می رود:

(۱) «**ضمیمه دوم کنوانسیون بین المللی پیشگیری از آلودگی ناشی از کشتیها (مارپل)**» این ضمیمه در خصوص مقررات مربوط به کنترل آلودگی توسط مواد مایع مضر به صورت فله برای کلیه کشتیهایی است که این مواد را حمل می کنند.

(۲) «**مواد مایع مضر**» موادی است که در جدول دسته‌بندی آلودگی مواد در فصل ۱۷ و ۱۸ آیین‌نامه بین‌المللی مواد شیمیایی به صورت فله (IBC) مصوب ۱۳۶۲/۳/۲۷ به چهار گروه X، Y و Z و یا OS دسته‌بندی می‌شوند.

(۳) «**مواد مایع مضر گروه X**» مواد مایع مضر که در صورت تخلیه به دریا، خطرات عمده ای را برای منابع دریایی و سلامت انسان در بردارند. این مواد در ستون گروه آلودگی فصل ۱۷ آیین‌نامه بین‌المللی مواد شیمیایی IBC Code مشخص شده اند.

(۴) «**مواد مایع مضر گروه Y**» مواد مایع مضر که در صورت تخلیه به دریا، خطراتی را برای منابع دریایی و سلامت انسان در بردارند. این مواد در ستون گروه آلودگی فصل ۱۷ آیین‌نامه بین‌المللی مواد شیمیایی IBC Code مشخص شده اند.

(۵) «**مواد مایع مضر گروه Z**» مواد مایع مضر که در صورت تخلیه به دریا، خطرات کمتری نسبت به مواد مایع مضر گروه Y برای منابع دریایی و سلامت انسان در بردارند. این مواد در ستون گروه آلودگی فصل ۱۷ آیین‌نامه بین‌المللی مواد شیمیایی IBC Code مشخص شده اند.

(۶) «**گروه سایر مواد OS**» از آنجایی که تخلیه این مواد به دریا خطرناک قلمداد نمی شود. تخلیه مواد گروه OS که در ستون گروه آلودگی فصل ۱۸ آیین‌نامه بین‌المللی مواد شیمیایی IBC Code مشخص شده اند مشمول هیچیک از الزامات ضمیمه دوم کنوانسیون مارپل نمی باشد.

(۷) «**سفر بین المللی**» سفری است که توسط کشتیهای تحت پرچم یک کشور عضو کنوانسیون مارپل، به و یا از بندر یا پایانه فراساحلی تحت صلاحیت قضایی کشور دیگری و بالعکس انجام پذیرد.

۸) «کشتی» در دستورالعمل حاضر کشتی عبارت است از کشتیهای ساخته و یا سازگار جهت حمل مواد مایع مضر که فهرست آن در فصل های ۱۷ و ۱۸ آئین نامه بین المللی مواد شیمیایی به صورت فله (IBC Code) که شامل کشتی های نفتی در زمانی که تحت گواهینامه های مربوطه تمام یا قسمتی از بار آن مواد مایع مضر باشد نیز می گردد.

۹) «کشتی تحت پرچم» کشتی هایی می باشد که در جمهوری اسلامی ایران به ثبت رسیده باشند.

۱۰) «سازمان» سازمان بنادر و دریانوردی

۱۱) «بازرسی» فردی انتخاب شده توسط سازمان برای نظارت و کنترل بر اجرای قوانین مربوط به کنوانسیون مارپل بر روی کشتیها است.

۱۲) «گواهینامه بین المللی جلوگیری از آلودگی برای حمل مواد مایع مضر به صورت فله» گواهینامه بین المللی جلوگیری از آلودگی مواد مایع مضر به صورت فله بعد از انجام بازرسی مطابق با مقرره ۱۰ ضمیمه دوم کنوانسیون مارپل، برای کلیه کشتیهای فعال در سفر بین المللی با ظرفیت ناخالص ۱۵۰ تن و بیشتر صادر می گردد.

۱۳) «دستورالعمل ترتیبات و فرایندهای کشتی» این دستورالعمل شامل کلیه روشهای عملیاتی با توجه به بار کشتی، شستشوی مخازن، کار با مواد باقیمانده و تخلیه مواد باقیمانده است.

۱۴) «دفتر ثبت بار» دفتری می باشد که در آن وقایع مربوط به عملیات آب توازن، تخلیه و بارگیری کشتی و عملیات شستشوی مخازن ثبت می گردد. دفتر مزبور می تواند بعنوان بخشی از دفاتر ثبت روزانه یا به صورت مستقل از سایر دفاتر باشد.

۱۵) «طرح اضطراری مقابله با آلودگی ناشی از مواد مایع مضر در کشتی» این طرح برای مقابله با حوادث ناشی از آلودگی برای کلیه کشتی ها با ظرفیت ناخالص ۱۵۰ تن و بالاتر که مواد مایع مضر به صورت فله را حمل می کنند، صادر می گردد.

ماده ۲: آبهای موضوع این قانون عبارتند از :

مناطق دریایی موضوع قانون مناطق دریایی جمهوری اسلامی ایران در خلیج فارس و دریای عمان مصوب ۱۳۷۲/۱/۳۱ و آبهای تحت حاکمیت دولت جمهوری اسلامی ایران در دریای خزر و رودخانه های قابل کشتیرانی. کلیه کشتیهای تحت پرچم در هر کجا که باشند و همچنین کشتیهای موجود در آبهای تحت حاکمیت و صلاحیت جمهوری اسلامی ایران مکلف به رعایت مفاد این قانون هستند.

ماده ۳: کلیه کشتیها در هر نقطه از آبهای دنیا و همچنین کشتیهای خارجی ورودی به بندر در آبهای تحت حاکمیت و صلاحیت جمهوری اسلامی ایران که مواد مایع مضر را به صورت فله حمل می کنند مکلف به رعایت مفاد این قانون هستند.

تبصره: این قانون در مورد کشتیهای نظامی و آن دسته از کشتیهای که با اهداف دولتی و غیر تجاری مورد بهره برداری قرار می گیرند و مواد مایع مضر را به صورت فله حمل می کنند، قابل اعمال نیست. اما ارگانهای نظامی و دولتی یاد شده می بایست تدابیر مشابهی را اتخاذ نمایند تا به وسیله آنها کشتیهای موصوف به روش واحدی که منطبق بر مقررات حاضر است عمل کنند.

ماده ۴: سازمان موظف است به منظور پیشگیری از آلودگی، نسبت به بازرسی کشتی ها اقدام نماید و در صورت عیب یا نقص تا رفع آن از فعالیت آنها ممانعت به عمل آورد.

اگر بازرسی پس از بازرسی احراز نماید در کشتی مورد بازرسی، روش های جلوگیری از آلودگی ناشی از مواد شیمیایی مطابق با این قانون و یا دستورالعمل های مصوب کنترل و بازرسی کشتی ها وجود ندارد، باید اقداماتی از قبیل ممانعت از خروج کشتی را اتخاذ نماید تا زمانی که وضعیت کشتی با الزامات مربوطه در قوانین و مقررات مطابقت نماید. بازرسان می توانند در آبهای موضوع این قانون، دفتر ثبت بار کشتی را برای بازرسی از مسئول کشتی بخواهند.

ماده ۵: کلیه کشتیهای مجاز به حمل مواد مایع مضر به صورت فله که در آبهای موضوع این قانون تردد یا توقف می نمایند مکلف به نگهداری دفتری به نام ((دفتر ثبت بار)) بر اساس ضمیمه دوم کنوانسیون مارپل هستند.

وقایع مشروح زیر باید در هر مورد بطور کامل و بلافاصله پس از وقوع بر حسب تاریخ، ساعت، نام بندر یا بنادر با طول و عرض جغرافیایی در دفتر ثبت بار درج شود. گزارش مندرج در دفتر مزبور باید همان روز توسط افسر یا افسران مسئول کشتی امضاء و عیناً به آگاهی فرمانده کشتی برسد:

الف) ثبت عملیات تخلیه و بارگیری

ب) ثبت موارد مربوط به تخلیه تصادفی مواد مایع مضر، شرایط و علت این موارد

پ) ثبت موارد مربوط به شستشوی مخازن

ت) ثبت موارد مربوط به خرابی سیستم تخلیه مخازن

۲) دفتر ثبت بار باید:

الف) بر روی کشتی و در محلی نگهداری شود که برای بازرسی در مواقع لازم به راحتی در دسترس باشد مگر این که کشتی در حال یدک شدن باشد

ب) دفتر ثبت باید مدت سه سال پس از ثبت آخرین اطلاعات توسط مالک کشتی نگهداری شود.

۳) مسئولان کشتی که تکالیف راجع به نگهداری و تنظیم دفتر ثبت بار را انجام ندهند یا مطالب نادرست و خلاف واقع در آن ثبت نموده و یا آن را مخدوش کنند، به جزای نقدی از (۲۵/۰۰۰/۰۰۰) ریال تا (۲۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال محکوم می شوند.

تبصره اول: ثبت وقایع در دفتر ثبت بار به یکی از زبانهای فارسی یا انگلیسی یا فرانسه خواهد بود. در صورت بروز اختلاف یا مغایرت زبان رسمی کشور صادر کننده دفتر ثبت بار ارجح می باشد.

تبصره دوم: پاک نمودن هر گونه اشتباه از ((دفتر ثبت بار)) ممنوع است و اشتباه باید طوری خط زده شود که خوانا باشد و صحیح آن دوباره نوشته شود. همچنین نباید خطوط خالی در بین موارد ثبت شده در دفتر ثبت بار موجود باشد، در غیر این صورت کشتی مشمول جرائم بند ۳ از ماده ۴ خواهد شد.

ماده ۶: طرح اضطراری مقابله با آلودگی ناشی از مواد مایع مضر در کشتی باید حداقل شامل اطلاعات زیر باشد:
الف) شرح جزئیات اقداماتی که به سرعت پس از وقوع حادثه مربوط به مواد مایع مضر توسط افراد باید بر روی کشتی انجام گیرد.

ب) شماره تلفن و فهرست تماس اشخاص و فهرست تجهیزات مورد نیاز برای مقابله با آلودگی به منظور هماهنگ سازی افراد در عملیات در سطح ملی به منظور مقابله با آلودگی

پ) روش گزارش دهی در هنگام بروز سوانح مربوط به مواد مایع مضر توسط فرمانده کشتی و یا دیگر افراد درگیر در عملیات باشد

ت) میزان آشنایی افراد با طرح مقابله با آلودگی و انجام تمرینات لازم در این زمینه

۱) مسئولان کشتی در صورت وجود نقص و به روز نبودن اطلاعات موجود در طرح اضطراری مقابله با آلودگی ناشی از مواد مایع مضر در کشتی، کشتیهای با ظرفیت ناخالص ۱۵۰ تن و بیشتر به جزای نقدی از (۲۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال تا (۸۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال محکوم می گردد.

تبصره: طرح اضطراری مقابله با آلودگی ناشی از مواد مایع مضر در کشتی باید به زبان کاری کشتی، زبان انگلیسی و یا زبانی که توسط افسر و فرمانده کشتی قابل فهم است، باشد.

ماده ۷: کلیه کشتی های مجاز به حمل مواد مایع مضر به صورت فله باید دستورالعمل ترتیبات و فرآیندهای کشتی برای حمل مواد مایع مضر به صورت فله بر اساس ضمیمه دوم کنوانسیون مارپل بر روی کشتی داشته باشند دستورالعمل ترتیبات و فرآیندها کشتی باید شامل اطلاعات زیر باشد:

الف) توصیف تجهیزات و تنظیمات کشتی

ب) سیستم پمپاژ، لوله کشی مخازن و روشهای تخلیه مخازن

پ) مخازن آب توازن و اسلاپ و تخلیه زیر آب

ت) شستشوی مخازن و سیستم حرارتی آب شستشو

ماده ۸: در صورتیکه پس از بازرسی مشخص گردد کشتی تحت پرچم ایران و یا خارجی فاقد گواهینامه بین المللی جلوگیری از آلودگی برای حمل مواد مایع مضر به صورت فله بوده و یا گواهینامه فوق از اعتبار لازم درآبهای تحت حاکمیت و صلاحیت ایران برخوردار نمی باشد.

در صورت عدم وجود گواهینامه بین المللی جلوگیری از آلودگی برای حمل مواد مایع مضر به صورت فله، مسئولان کشتی با ظرفیت ناخالص ۵۰۰ تن و بیشتر به جزای نقدی (۱۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال محکوم می شوند.

در صورت جعل، وجود نقص و یا مخدوش بودن گواهینامه بین المللی جلوگیری از آلودگی برای حمل مواد مایع مضر به صورت فله، مسئولان کشتی با ظرفیت ناخالص ۵۰۰ تن و بیشتر به به جزای نقدی از (۱۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال تا (۳۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال محکوم می شوند.

ماده ۹: آلوده کردن آبهای مشمول این قانون به مواد مایع مضر و یا هر نوع مخلوط مواد مایع مضر ممنوع است و مرتکب و مرتکبان بسته به گروه آلودگی به مجازاتهای زیر محکوم می شوند.

۱) آلوده کردن آبهای موضوع این قانون به مواد گروه X ممنوع است و مرتکب یا مرتکبان در صورت آلوده کردن عمدی به حبس از شش ماه تا دو سال یا جزای نقدی از (۱۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال تا (۶/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال و یا هر دو مجازات و در صورت آلوده کردن غیر عمدی به جزای نقدی از (۵۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال تا (۳/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال محکوم می شوند.

۲) آلوده کردن آبهای موضوع این قانون به مواد گروه Y ممنوع است و مرتکب یا مرتکبان در صورت آلوده کردن عمدی به حبس از شش ماه تا دو سال یا جزای نقدی از (۵۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال تا (۵/۵۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال و یا هر دو مجازات و در صورت آلوده کردن غیر عمدی به جزای نقدی از (۳۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال تا (۲/۵۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال محکوم می شوند.

۳) آلوده کردن آبهای موضوع این قانون به مواد گروه Z ممنوع است و مرتکب یا مرتکبان در صورت آلوده کردن عمدی به حبس از شش ماه تا دو سال یا جزای نقدی از (۳۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال تا (۵/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال و یا هر دو مجازات و در صورت آلوده کردن غیر عمدی به جزای نقدی از (۲۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال تا (۲/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال محکوم می شوند.

ماده ۱۰: تخلف از الزامات این قانون موجب مسئولیت کیفری برای مالک-مدیر-اجاره کننده و فرمانده کشتی حسب تخلف قانونی هر یک خواهد بود.

ماده ۱۱: رسیدگی به جرائم موضوع این قانون در صلاحیت دادگاهی است که برای رسیدگی به دعاوی دریایی تشکیل می گردد و رسیدگی به این نوع جرائم به صورت فوری و خارج از نوبت انجام می شود.

ماده ۱۲: در صورت کسب اطلاع از وقوع آلودگی ناشی از نقض مفاد ضمیمه دوم کنوانسیون مارپل در آبهای تحت حاکمیت و صلاحیت جمهوری اسلامی ایران سازمان باید:

الف) رأساً و یا از طریق دستگاه ذیربط به نحو مقتضی تلاش خود را در جهت جلوگیری از توسعه آلودگی، کاهش و رفع آثار آلودگی به عمل آورد.

ب) اگر منبع ایجاد آلودگی کشتی باشد، نسبت به متوقف نمودن آن و جلوگیری از ادامه عملیات و فعالیت آنها از طریق نیروی دریایی یا نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران اقدام نماید و با انجام:

۱) تنظیم صورتمجلس تعیین میزان آلودگی و جمع آوری ادله و قرائن و شواهد مربوط به علت و وقوع و آثار آلودگی

۲) طرح شکایت در دادگاه صالح علیه آلوده کنندگان

۳) اطلاع رسانی فوری به سازمان حفاظت محیط زیست و سایر مراجع مربوطه در رابطه با موقعیت، گستره و مسیر جابجایی آلودگی و مشخصات فنی اقدامات انجام شده است

همکاری با سازمان حفاظت از محیط زیست و شیلات در خصوص جمع آوری مدارک و مستندات به منظور تعیین خسارتهای وارد شده به محیط زیست و تنظیم صورتمجلس برآورد میزان آلودگی و میزان خسارت وارد شده به محیط زیست دریایی

ماده ۱۳: نیروی دریایی، نیروی انتظامی یا سایر نیروهای ذیصلاح جمهوری اسلامی ایران موظفند به محض درخواست سازمان کمال همکاری را با این سازمان بنمایند و به ویژه نسبت به موارد زیر حسب مورد منفرداً یا مشترکاً اقدام نمایند:

الف) جلب، بازداشت و تسلیم مرتکب یا مرتکبین به مقامات قضایی مستقر در نزدیکترین بندر کشور.

ب) متوقف نمودن وسیله آلوده کننده در صورتی که کشتی باشد.

پ) تهیه و تنظیم گزارش از وقوع آلودگی و ارسال آن به نزدیکترین بندر.

تبصره: تهیه و تنظیم صورت مجلس تشخیص و تعیین میزان آلودگی در موارد فوق الزامی است.

ماده ۱۴: علاوه بر ضابطین قضایی، مامورین سازمان که به عنوان مامور کشف و تعقیب جرائم موضوع این قانون انتخاب می شوند در صورتی که وظایف ضابطین دادگستری را زیر نظر قوه قضائیه آموزش دیده و گواهی لازم را دریافت کرده باشند از لحاظ اجرای این قانون ضابط دادگستری محسوب می شوند.

ماده ۱۵: مسئولان کشتی مکلفند در صورت بروز آلودگی به هر دلیل، مراتب را در اسرع وقت به مقامات نزدیکترین بندر ایران و مقامات محلی سازمانهای حفاظت محیط زیست و شیلات ایران اطلاع دهند. متخلفان از این امر حسب مورد علاوه بر مجازاتهای اداری و سایر مجازاتهای مقرر در این قانون به جزای نقدی از (۲۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال تا (۵/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال محکوم می شوند.

ماده ۱۶: میزان مجازاتهای نقدی مذکور در این قانون، هر ۳ سال یکبار بر اساس نرخ تورم اعلامی از سوی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و با مصوبه هیات دولت قابل اصلاح می باشد.

ماده ۱۷: کشتی های مشمول این قانون ملزم خواهند بود که در حین ورود به آبهای موضوع این قانون در مقابل خسارات احتمالی ناشی از آلوده کردن دریا ناشی از مواد مایع مضر به صورت فله بیمه شده باشند کشتی هایی که بیمه نشده باشند، باید حامل تعهدنامه مالی جهت جبران خسارت باشند.

در صورت عدم وجود بیمه نامه و یا تعهد نامه مالی جهت جبران خسارت برای حمل مواد مایع مضر به صورت فله، مسئولان کشتی با ظرفیت ناخالص ۵۰۰ تن و بیشتر به جزای نقدی (۵۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال محکوم می شوند.

لایحه قانونی حفاظت از محیط زیست دریائی در برابر آلودگی ناشی از مواد زیان بار بسته بندی شده

ماده ۱- واژه ها و اصطلاحات مندرج در این قانون به شرح زیر تعریف و توصیف می شوند:

آب / آب ها : کلیه آب های موضوع قانون مناطق دریایی جمهوری اسلامی ایران در خلیج فارس و دریای عمان مصوب تاریخ ۱۳۷۲/۱/۳۱ و آب های تحت حاکمیت یا صلاحیت دولت جمهوری اسلامی ایران در دریای خزر و رودخانه های قابل کشتیرانی
آلودگی / آلوده کردن : دفع، تخلیه و وارد کردن هرگونه و به هر میزان مواد زیان بار در آب های مشمول قانون

بسته : هرگونه ظرف دربسته ای که مواد در آن قرار گیرد از قبیل کیسه، جعبه و بشکه.
تاسیسات دریایی : هرگونه جزیره مصنوعی، سکوی ثابت یا متحرک یا هرگونه سازه ای از همین قبیل با هر نوع کاربری در دریا

سازمان : سازمان بنادر و دریانوردی جمهوری اسلامی ایران

قانون : قانون حفاظت از محیط زیست دریائی در برابر آلودگی ناشی از مواد زیان بار بسته بندی شده

کشتی : هر گونه وسیله نقلیه آبی که دارای نیروی محرکه باشد یا نباشد و به هر نحو مواد مذکور در این قانون را حمل کند.

کشتی تحت پرچم : هر گونه کشتی که با نصب پرچم ایران تردد کند.

مواد زیان بار : مواد بسته شده زیان بار که هرگونه ورود یا اختلاط آنها در آب، احتمال ورود زیان را به محیط زیست آبی بوجود آورد.

ماده ۲- حمل دریایی مواد زیان بار ممنوع است مگر با رعایت کلیه مقررات مربوط .

ماده ۳- آلوده کردن آب های مشمول این قانون یا آب هایی که پس از این مشمول شود توسط مواد موضوع این قانون ممنوع است و مالکان، بهره برداران و مسئولان ایجاد آلودگی موضوع این قانون مطابق ماده ۱۵ این قانون مجازات خواهند شد.

ماده ۴- کشتی ها باید در برابر خسارت های ناشی از آلوده کردن آب ها بیمه شده باشند در غیر این صورت لازم است تضمین نامه مالی جهت جبران خسارت های احتمالی ارائه نمایند.

آئین نامه های اجرایی این ماده با پیشنهاد مشترک وزارت راه و ترابری و سازمان حفاظت محیط زیست به تصویب هیئت وزیران می رسد.

ماده ۵- کشتی ها باید قبل از ورود به آب های مشمول، نوع، تعداد و سایر مشخصات لازم بسته های آسیب دیده را به بندر گزارش و پس از ورود به بندر با رعایت الزامات قانونی آنها را تحویل دهند.

ماده ۶- مسئولان کشتی، سکو یا تاسیسات دریایی بر حسب مورد، منفرداً یا مشترکاً مسئول رعایت قانون هستند و در صورت ایجاد هرگونه آلودگی مکلفند بدون فوت وقت، مراتب را به مقامات نزدیک ترین بندر ایران و مقامات محلی سازمان های حفاظت محیط زیست و شیلات اطلاع دهند، جلوگیری از گسترش آلودگی را شروع و متعاقباً کلیه اقدام های لازم را با دستور مسئولان بندر اجرا کنند. متخلفان برابر ماده ۱۵ این قانون مجازات می شوند.

ماده ۷- عاملان آلودگی بر اساس شکایت سازمان های بنادر و دریانوردی، حفاظت محیط زیست، شیلات یا دادستان مورد تعقیب قرار می گیرند و حسب مورد با طرح دعاوی سایر اشخاص حقیقی یا حقوقی ذینفع، به جبران خسارت ها و کلیه هزینه های محدود سازی یا رفع آلودگی و سایر خدمات مرتبط به آن نیز مکلف هستند.

ماده ۸- چنانچه برای نجات جان اشخاص و یا رفع خطر از کشتی، به جز تخلیه مواد زیان بار، راه دیگری وجود نداشته باشد، عامل ایجاد آلودگی با رعایت شرایط زیر از مجازات معاف می شود:

الف: احتمال خطر جدی و قراین اثبات آن موجود باشد.

ب: خطر به علت بی احتیاطی، بی مبالائی، عدم مهارت یا عدم رعایت نظامات مربوطه به وجود نیامده باشد.

پ: ایجاد آلودگی در رفع خطر موثر باشد.

ت: میزان آلودگی با خطری که اشخاص و اموال کشتی را تهدید می کرده است متناسب باشد.

ث: همزمان یا به محض ایجاد آلودگی، تکالیف قانونی خود را از قبیل گزارش به بندر و جلوگیری از گسترش آلودگی انجام داده باشد.

تبصره ۱- تخلیه یا نشت موادزیان بار در اثر حوادث غیر مترقبه مشروط بر انجام اقدامات مذکور در بندهای ب و ث این ماده موجب معافیت می گردد.

تبصره ۲- تشخیص کلیه موارد بدواً توسط هیئت سه نفره کارشناسانی خواهد بود که توسط دادگاه تعیین می گردد.

ماده ۹- سازمان مکلف است به محض اطلاع از وقوع آلودگی، اقدامات لازم زیر را انجام داده و سپس در مرجع قضایی صالح نسبت به طرح دعوی علیه عاملان آلودگی اقدام کند.

الف - متوقف کردن کشتی یا منع فعالیت تاسیسات دریایی

ب - اعلام به نیروهای نظامی و انتظامی جهت انجام تکالیف مذکور در قانون

پ - جلوگیری از گسترش آلودگی و رفع آثار آن

ت - تنظیم صورت مجلس برآورد میزان آلودگی و جمع آوری دلایل، قرائن و شواهد مربوط به علل وقوع و آثار آلودگی

ث - اطلاع رسانی به سازمانهای حفاظت محیط زیست و شیلات ایران و واحدهای تابعه آنها حسب مورد و در صورت نیاز سایر مراجع مربوط در مورد موقعیت گستره و مسیر جا به جایی آلودگی و چگونگی اقدامات انجام شده.

ج - همکاری با سازمانهای حفاظت محیط زیست و شیلات ایران و واحدهای تابعه آنها حسب مورد در خصوص مطالعه، بررسی و جمع آوری ادله، شواهد و قرائن، مدارک و مستندات به منظور ارزیابی میزان آلودگی و خسارتهای وارد شده به محیط زیست و ذخایر آبی و تنظیم صورت مجلس آن

ماده ۱۰- در مواردی که نقص تجهیزات مرتبط با حمل یا نگهداری مواد زیان بار، خطر بالفعل نداشته باشد، سازمان می تواند ضمن اخطار و اخذ تعهد کتبی، برای رفع نقایص، مهلتی را که بیش از سه ماه نباشد تعیین کند.

ماده ۱۱- چنانچه عامل آلودگی کشتی باشد سازمان از حرکت آن جلوگیری و اگر تاسیسات دریایی باشد عملیات بهره برداری آن را متوقف می کند و سریعاً به منظور محدود سازی آلودگی و کاهش آثار آن، ضمن دستور لازم به عاملان، موضوع را به سازمان حفاظت محیط زیست و سایر مراجع مرتبط اعلام و در صورت ضرورت قانونی، طرح دعوا خواهد نمود.

ماده ۱۲- مأموران سازمان که به کشف جرایم موضوع این قانون و تعقیب متهمان در محدوده

مسئولیت بندر می پردازند، چنانچه زیر نظر قوه قضائیه آموزش های مخصوص را با موفقیت گذرانده باشند، در اجرای وظایف خود در حکم ضابطان قضایی خواهند بود.

ماده ۱۳- نیروی های نظامی و انتظامی موظفند پس از اطلاع از وقوع آلودگی اقدامات زیر را انجام دهند.

- ۱- اطلاع رسانی به مقامات نزدیکترین بندر و مقامات محلی سازمانهای حفاظت محیط زیست و شیلات ایران
- ۲- متوقف نمودن کشتی یا شناور و یا جلوگیری از عملیات تاسیسات نفتی
- ۳- جلب و بازداشت متهمان ایجاد آلودگی

ماده ۱۴- کشتی های نظامی و کشتی های دولتی با اهداف غیر تجاری که مشمول این قانون نیستند نیز باید تدابیر مشابهی را جهت رعایت مقررات این قانون لحاظ کنند، اما کلیه بنادر و تاسیسات دریایی باید به تشخیص و زیر نظر سازمان، به منظور دریافت مواد زیان بار دارای امکانات لازم باشند. ضوابط و هزینه استفاده از امکانات مزبور در آیین نامه اجرایی قانون تعیین خواهد گردید.

ماده ۱۵- مالکان، بهره برداران و مسئولان ایجاد آلودگی موضوع این قانون به شرح زیر به جزای نقدی حکوم می شوند.

الف	در صورت عدم اعلام یا گزارش خلاف واقع در خصوص یکی از مواد ۵ یا ۶ قانون و یا عدم اجرای دستور سازمان جهت کاهش اثرات آلودگی	از ۲۰.۰۰۰.۰۰۰ ریال تا ۱۰۰.۰۰۰.۰۰۰ ریال
ب	آلودگیهای غیر عمدی	از ۲۰.۰۰۰.۰۰۰ ریال تا ۱۰۰.۰۰۰.۰۰۰ ریال
پ	آلودگیهای عمدی	از ۵۰.۰۰۰.۰۰۰ ریال تا ۵۰۰.۰۰۰.۰۰۰ ریال
ت	آلودگیهای موجب بیماری، مسمومیت و عوارض برای افراد یا اتلاف قابل توجه آبزیان	از ۱۰۰.۰۰۰.۰۰۰ ریال تا ۱۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰ ریال به علاوه اعمال قوانین مرتبط با هر یک از موضوعات مزبور
ث	ماموران دولتی که وظایف خود را در جهت جلوگیری از بروز آلودگی یا گسترش آن و برخورد قانونی با متخلفان انجام نداده باشند	از ۲.۰۰۰.۰۰۰ تا ۲۰.۰۰۰.۰۰۰ ریال

ماده ۱۶- مالکان، بهره برداران و مسئولان ایجاد آلودگی موضوع این قانون، برای جبران کلیه خسارات ناشی از آلودگی و کلیه هزینه های محدود کردن آثار آلودگی و رفع آن و پایش زیست محیطی از جمله هزینه مواد و تجهیزات به کار گرفته شده و کارمزد خدمات ارائه شده توسط عوامل انسانی، مسئولیت تضامنی دارند.

ماده ۱۷- آیین نامه اجرایی این قانون ظرف مدت شش ماه توسط وزارت راه و ترابری، حسب مورد با مشارکت سازمان حفاظت محیط زیست، وزارت دادگستری و شیلات و در صورت ضرورت با همکاری سایر مراجع مرتبط، تنظیم و توسط هیئت وزیران تصویب خواهد شد.

ماده ۱۸- رسیدگی به دعاوی مربوط به این قانون به عهده دادگاهی است که از سوی قوه قضاییه اعلام میشود.

ماده ۱۹- میزان جریمه های نقدی مذکور در ماده ۱۵ هر سه سال یک بار بر اساس نرخ تورم اعلامی از سوی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران توسط وزارت راه و ترابری پیشنهاد و پس از تأیید هیئت وزیران تعدیل خواهد شد.

لایحه ی قانونی حفاظت از محیط زیست دریایی در برابر آلودگی ناشی از فاضلاب کشتی ها و تاسیسات دریایی

ماده ۱- واژه ها و اصطلاحات مندرج در این قانون به شرح زیر تعریف و توصیف می شوند:

آب/آب ها : کلیه آب های تحت حاکمیت یا صلاحیت دولت جمهوری اسلامی ایران از قبیل دریاها، دریاچه ها و رودخانه ها

آلودگی /آلوده کردن : هرگونه نشت، دفع یا تخلیه فاضلاب در آب ها توسط کشتی ها یا تاسیسات دریایی

تاسیسات دریایی : هر گونه جزیره مصنوعی، سکوی ثابت یا متحرک یا هر سازه ای از همین قبیل با هر نوع کاربری

سازمان : سازمان بنادر و دریانوردی جمهوری اسلامی ایران

فاضلاب : هریک از موارد زیر که توسط کشتی ها یا تاسیسات دریایی موجب آلودگی آب گردد بدون قید حصر:

الف - فاضلاب توالت

ب - هر گونه آب یا فاضلاب آغشته به مواد شوینده از قبیل صابون، سفید کننده ها و جرمگیر ها و سایر مواد آلاینده

ج - هر نوع فاضلاب درمانگاهی یا بیمارستانی کشتی یا تاسیسات دریایی

د - فاضلاب جامد و مایع حیوانی

توقیف: نگهداری تحت مراقبت کشتی در بندر، لنگرگاه و یا محل استقرار

قانون: لایحه قانونی حفاظت از محیط زیست دریایی در برابر آلودگی ناشی از فاضلاب

کشتی ها و تاسیسات دریایی

کشتی: هرگونه وسیله نقلیه ی آبی که دارای نیروی محرکه باشد و یا نباشد اما بالفعل یا بالقوه امکان تولید فاضلاب را داشته باشد.

کشتی تحت پرچم: هرگونه کشتی که با برافراشتن پرچم جمهوری اسلامی ایران تردد کند.

ماده ۲- دفع و تخلیه فاضلاب از کشتی و یا سکو در آبهای مشمول این قانون ممنوع است مگر در فواصل بیش از دوازده مایل از نزدیکترین ساحل، و یا بیش از سه مایل از ساحل در صورت انجام عملیات تصفیه و گندزدایی

ماده ۳- تاسیسات دریایی و کشتی ها باید مجهز به مخازن مخصوص باشند که بتوانند بدون آلوده کردن آب، فاضلاب را تا زمان تخلیه مجاز یا ارسال به بندر نگهداری کنند.

ماده ۴- تاسیسات دریایی و کشتی های باری با ظرفیت ناخالص ۴۰۰ تن یا بیشتر و کشتی های با ظرفیت ناخالص کمتر از ۴۰۰ تن یا مسافربری که بیش از ۱۵ نفر را حمل می نمایند ملزم به داشتن تجهیزات متناسب جهت تصفیه فاضلاب و گواهینامه های مربوط می باشند. الزامات مربوط به مخازن تصفیه و تخلیه فاضلاب در آیین نامه مربوط تعیین می گردد.

ماده ۵- کشتی ها باید در برابر خسارت های ناشی از آلوده کردن آب ها بیمه شده باشند.

ماده ۶- حسب مورد فرمانده، مالک یا مستاجر کشتی و یا برخی از آنها مشترکاً و در تاسیسات دریایی، بالاترین مقام همان تاسیسات، ممکن است عامل آلودگی شناخته شوند. در صورت بروز آلودگی هر یک از اشخاص مذکور مکلفند بدون فوت وقت، مراتب را به مسئولان نزدیک ترین بندر اطلاع دهند، جلوگیری از گسترش آلودگی را شروع و با رعایت دستورهای مسئولان بندر اقدام های لازم را به عمل آورند. در غیاب بالاترین مقام، جانشین وی انجام وظیفه می کند.

ماده ۷ - عوامل آلودگی براساس شکایت سازمان تحت تعقیب قرار می گیرند و علاوه بر مجازاتهای قانونی، به جبران خسارت ها و هزینه های تحمیل شده نیز محکوم می شوند. سایر اشخاص نیز چنانچه مدعی حقی باشند می توانند طرح دعوا کنند.

ماده ۸ - چنانچه بر اثر وقوع تصادم، آلودگی ایجاد شود، مجازات علیه طرف مقصر اعمال می گردد.

ماده ۹ - چنانچه ایجاد آلودگی برای نجات جان اشخاص یا رفع خطر از کشتی باشد، عامل با رعایت شرایط زیر از مجازات معاف می گردد:

الف - اثبات وجود خطر و تاثیر آلودگی در رفع خطر

ب - نبودن قراینی مبنی بر بی احتیاطی، بی مبالائی، عدم مهارت یا عدم رعایت نظامات در بروز خطر

پ - تناسب میزان آلودگی با خطری که اشخاص یا کشتی را تهدید می کرده است
ت - انجام اقدامات پیشگیرانه لازم و قانونی (با ارائه ادله مستند) به منظور جلوگیری از گسترش آلودگی و ارائه گزارش فوری به بندر

ماده ۱۰ - سازمان بنادر و دریانوردی مسئول اجرای قانون است و می تواند توسط بازرسان یا ماموران مجاز خود از عدم ایجاد آلودگی توسط کشتی ها و تاسیسات دریایی اطمینان حاصل و گواهینامه لازم را صادر کند. حسب مورد به منظور تنظیم صورت مجلس وقوع آلودگی، جلب و بازداشت عوامل آلودگی و توقف بهره برداری، نیروهای نظامی یا انتظامی با سازمان همکاری می کنند.

ماده ۱۱ - چنانچه عامل آلودگی کشتی باشد سازمان آن را در محل مناسب متوقف و اگر تاسیسات دریایی باشد عملیات آن را تعطیل و به سرعت نسبت به محدود سازی آلودگی و کاهش آثار آن اقدام و در صورت ضرورت قانونی طرح دعوا می نماید.

ماده ۱۲- هر یک از ماموران سازمان که به بازرسی، کشف و تعقیب جرایم مذکور در قانون می پردازد چنانچه با گذراندن دوره آموزشی لازم زیر نظر قوه قضائیه موفق به دریافت گواهی آن شده باشد در اجرای وظایف محوله در ردیف ضابطان قضایی خواهد بود.

ماده ۱۳- کشتیها و تاسیسات دریایی نظامی و دولتی با اهداف غیر تجاری مشمول این قانون نمی باشند ولی می بایست مراجع نظامی تدابیر مشابهی را جهت رعایت مقررات این قانون لحاظ کنند.

ماده ۱۴- کلیه بنادر امکانات و تجهیزات لازم را به منظور دریافت فاضلاب فراهم می کنند. ضوابط استفاده از امکانات مزبور در آیین نامه ی اجرایی تعیین می گردد.

ماده ۱۵- آلوده کنندگان آب ها به شرح زیر به جزای نقدی محکوم می شوند.

الف	در صورت عدم تکمیل دفاتر ثبت روزانه و گمراه کردن مسئولین	از ۲/۰۰۰/۰۰۰ ریال تا ۱۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال
ب	آلودگی غیر عمدی از قبیل تصادم	از ۲/۰۰۰/۰۰۰ ریال تا ۱۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال
پ	آلودگی عمدی	از ۲۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال تا ۱/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال
ت	آلودگی های شدید موجب بیماری، مسمومیت یا عوارض برای اشخاص یا اتلاف قابل توجه آبزیان	از ۵۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال تا ۵/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال به علاوه اعمال قوانین مرتبط با هر یک از موضوعات مذکور

ماده ۱۶ - آیین نامه اجرایی این قانون ظرف مدت شش ماه توسط سازمان بنادر و دریانوردی با مشارکت سازمان حفاظت محیط زیست و در صورت ضرورت با همکاری سایر مراجع مرتبط، تنظیم و توسط هیئت وزیران تصویب می شود. میزان هزینه های مذکور در آیین نامه اجرایی تعیین و هر سه سال یک بار با پیشنهاد سازمان، بر اساس نرخ تورم اعلامی از سوی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و تایید هیئت وزیران تعدیل می گردد.

ماده ۱۷ - دادگاه صالح به رسیدگی جرایم این قانون، توسط قوه قضائیه اعلام و رسیدگی آن خارج از نوبت خواهد بود.

لایحه حفاظت از آبهای تحت حاکمیت و صلاحیت جمهوری اسلامی ایران از آلودگی ناشی از زباله کشتیها و سکوها

ماده ۱- واژه ها و اصلاحات به کار رفته در این قانون به شرح زیر تعریف می گردد.

- الف- «کنوانسیون»: کنوانسیون بین المللی جلوگیری دریا از آلودگی ناشی از کشتی ها (مارپل ۷۳/۷۸) است
- ب- «زباله»: انواع پسماند مواد غذایی، زائدات شخصی و عملیاتی به استثنای ماهی تازه و تکه های آن است که از عملیات عادی کشتی یا سکو تولید می شوند و می توانند بطور مداوم یا دوره ای تخلیه شوند بجز مواد مذکور در ضمایم ۱ تا ۴ و ۶ کنوانسیون
- ج- «سکو»: هرگونه سکوی ثابت و متحرک استخراج یا حفاری یا هرگونه سکویی دیگر مرتبط با اکتشاف، بهره برداری و یا پردازش و عمل آوری فراساحلی مرتبط با منابع معدنی بستر دریا است
- د- «سازمان»: سازمان بنادر و دریانوردی
- ه- «کشتی»: هر نوع وسیله نقلیه دریارو یا وسایل شناور خواه دارای نیروی محرکه باشد یا به نوعی یدک شود
- و- «کشتی تحت پرچم»: کشتی هایی که در جمهوری اسلامی ایران به ثبت رسیده باشند
- ز- «تجهیزات مخصوص زباله»: تجهیزات در داخل کشتی که امکان نگهداری، تخلیه و تحویل زباله کشتی را فراهم می سازد
- ط- «آلوده کردن یا آلودگی»: تخلیه یا دفع زباله در آبهای تحت حاکمیت و صلاحیت توسط کشتیها و سکوها
- ع- «شناورهای غیرکنوانسیونی»: کلیه شناورهای چوبی و فلزی با ظرفیت ناخالص کمتر از ۴۰۰ تن با کاربری باری، تانکر، مسافری- تفریحی، صیادی، یدک کش، بارج و شناورهای خدماتی است

ماده ۲- آبهای موضوع این قانون عبارتند از:

مناطق دریایی موضوع قانون مناطق دریایی جمهوری اسلامی ایران در خلیج فارس و دریای عمان مصوب ۱۳۷۲/۱/۳۱ و آبهای تحت حاکمیت دولت جمهوری اسلامی ایران در دریای خزر و رودخانه های قابل کشتیرانی. کلیه کشتیهای تحت پرچم در هر کجا که باشند و همچنین کشتیهای خارجی و سکوهایی ثابت یا متحرک موجود در آبهای تحت حاکمیت و صلاحیت جمهوری اسلامی ایران مکلف به رعایت مفاد این قانون هستند.

ماده ۳- در مواردی که حسب تشخیص سازمان نقص تجهیزات مربوط به زباله در کشتیهای تحت پرچم، از لحاظ جنبه های ایمنی و زیست محیطی در حدی از اهمیت نباشد که متوقف کردن کشتی را ایجاب نماید سازمان می تواند

با اخذ تعهد مبنی بر رعایت الزامات این قانون ظرف مدت معین که حداکثر از سه ماه بیشتر نخواهد بود اجازه فعالیت کشتی را صادر نماید.

کشتیهای نظامی و آن دسته از کشتیهای که با اهداف دولتی و غیر تجاری مورد بهره برداری قرار میگیرند، قابل اعمال نیست. اما ارگانهای نظامی و دولتی یاد شده می بایست تدابیر مناسب مشابهی را اتخاذ نمایند تا به وسیله آنها کشتیهای موصوف به روش واحدی که منطبق بر مقررات حاضر است عمل کنند.

ترمینالهای نفتی که به دلایل ایمنی خدمات دریافت زباله با اخذ تاییدیه لازم را از سازمان ارائه نمی نمایند را شامل نمی شود.

ماده ۴- کلیه بنادر کشور که در آنها فعالیت های تجاری، نفتی، صیادی و مسافری انجام می گیرد، باید دارای تسهیلات مناسب و کافی جهت دریافت زباله از کشتی ها را داشته باشند.

ماده ۵- دفع هرگونه زباله از کشتی و سکو در آبهای تحت حاکمیت و صلاحیت ممنوع است. در صورت تخلیه زباله مسئول کشتی و سکو بر حسب مقدار زباله ریخته شده به جزای نقدی از ۲۵/۰۰۰/۰۰۰ تا ۲۵۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال محکوم می گردد.

تبصره ۱: دفع پسماند مواد غذایی به شرط عبور از دستگاه خرد کن با منافذی به قطر حداکثر ۲۵ میلی متر، در فاصله بیشتر از ۱۲ مایل دریایی از نزدیکترین ساحل مجاز می باشد.

تبصره ۲: در صورت تخطی کشتیهای تحت پرچم در خصوص تخلیه زباله در خارج از آبهای تحت حاکمیت بر اساس ضمیمه پنجم کنوانسیون مسئول کشتی به جزای نقدی به مبلغ ۱۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال محکوم می گردد.

تبصره ۳: کلیه کشتیهایی که قصد ورود به بنادر ایران را دارند مکلفند قبل از ورود، میزان زباله قابل تحویل به بندر مربوط را اعلام و هنگام ورود به بندر زباله مربوط را تحویل دهند.

ماده ۶- انداختن زباله به استثنای مواد غذایی از روی کشتی و سکو توسط اشخاص در دریا ممنوع می باشد و متخلف به جزای نقدی به مبلغ ۳۰۰/۰۰۰ هزار ریال جریمه می گردد.

ماده ۷- در صورت اطلاع از وقوع آلودگی در آبهای موضوع این قانون، سازمان باید:

الف- راسا و یا از طریق دستگاه ذیربط اقدامات لازم را در جهت جلوگیری از توسعه آلودگی و کاهش و رفع آلودگی و آثار آن به عمل آورد

ب- اگر منبع ایجاد آلودگی کشتی باشد، نسبت به متوقف نمودن آن اقدام نماید

- ج- چنانچه منبع ایجاد آلودگی سکو باشد، مراتب را به مراجع قضایی ذیربط اعلام نماید
- د- صورت مجلس تشخیص و تعیین میزان آلودگی را تنظیم نماید
- ه- نسبت به طرح شکایت علیه آلوده کننده در دادگاه صالح (حسب مورد) اقدام نماید
- تبصره: تهیه و تنظیم صورت مجلس تشخیص و تعیین میزان آلودگی در موارد فوق الزامی است.

ماده ۸- نیروی دریایی، نیروی انتظامی یا سایر نیروهای ذیصلاح جمهوری اسلامی ایران موظفند به محض درخواست سازمان همکاری لازم را بعمل و نسبت به موارد ذیل اقدام نمایند

- الف- جلب، بازداشت و تسلیم مرتکب یا مرتکبین به مقامات قضایی مستقر در نزدیک ترین بندر کشور
- ب- متوقف کردن وسیله آلوده کننده در صورتی که کشتی باشد
- ج- جلوگیری از عملیات منبع آلوده کننده در صورتی که سکو یا نظایر آن باشد
- د- تهیه و تنظیم گزارش از وقوع آلودگی و ارسال آن به نزدیک ترین بندر
- تبصره: تهیه و تنظیم صورت مجلس تشخیص و تعیین میزان آلودگی در موارد فوق الزامی است.

ماده ۹- کلیه کشتیها با طول ۱۲ متر و بیشتر و سکوها باید به منظور اطلاع رسانی به خدمه و اشخاص تابلوهایی در خصوص الزامات مربوط به دفع زباله نصب نمایند.

- الف- اطلاعات مندرج در تابلوهای کشتی های تحت پرچم ایران باید به دو زبان فارسی و انگلیسی باشد
- ب- اطلاعات مندرج در تابلوهای کشتیهای خارجی که در آبهای موضوع این قانون فعالیت می نمایند، باید به زبان انگلیسی نیز باشد.

ج- استفاده از تابلو به زبان انگلیسی نیز برای سکوهایی که خدمه خارجی دارند الزامی است.

د- در صورت عدم نصب تابلو در محل های تجمع زباله، مسئول کشتی و یا سکو به جزای نقدی از ۵۰۰/۰۰۰ تا ۱۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال محکوم می گردد.

ماده ۱۰- کلیه کشتیها با ظرفیت ناخالص ۱۰۰ تن و بیشتر و کشتی های مجاز به حمل ۱۵ نفر و بیشتر که در آبهای موضوع این قانون تردد یا فعالیت می نمایند و کلیه سکوها مکلف به داشتن طرح مدیریت زباله می باشند.

در صورت نداشتن طرح مدیریت زباله، مسئول کشتیهای ۱۰۰ تن و بیشتر و کشتی های مجاز به حمل ۱۵ نفر و بیشتر به جزای نقدی از ۱۰/۰۰۰/۰۰۰ تا ۱۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال محکوم می گردد و در مورد سکوها مسئول سکو به جزای نقدی به مبلغ ۱۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال محکوم می گردد.

تبصره ۱: کشتی هایی که شامل این ماده نمی باشند، باید طرح مشابه ای را بر اساس دستورالعمل مصوب سازمان اجرا نمایند.

ماده ۱۱- کلیه کشتیها با ظرفیت ناخالص ۴۰۰ تن و بیشتر و کشتیهای مجاز به حمل ۱۵ نفر و بیشتر که در آبهای موضوع این قانون تردد یا فعالیت داشته باشند و کلیه سکوها مکلف به نگهداری دفتری به نام «دفتر ثبت زباله» بر اساس مفاد ضمیمه پنجم کنوانسیون هستند.

وقایع مشروح زیر باید در هر مورد بطور کامل برحسب تاریخ، ساعت، محل وقوع با ذکر عرض و طول جغرافیایی در دفتر ثبت زباله درج شوند. گزارش مندرج در دفترمزبور باید همان روز توسط افسر یا افسران مسئول کشتی و یا مسئول ذیربط در سکو امضا و عینا به امضای فرمانده کشتی و یا بالاترین مقام مسئول سکو برسد:

الف- دفع یا سوزاندن زباله

ب- شرح و مقدار برآورد شده زباله دفع یا سوزانده شده

ج- بندر محل تحویل، نام شرکت یا وسیله تحویل گیرنده

د- هرگونه دفع، ریزش یا تخلیه تصادفی، شرایط و علت این موارد

دفتر ثبت زباله باید بر روی کشتیها و سکوها در محلی نگهداری شود که برای بازرسی به راحتی در دسترس باشد. این دفاتر می بایستی به مدت دو سال پس از ثبت آخرین اطلاعات توسط مسئول کشتی و سکو نگهداری شود. مسوولان کشتی و سکو که تکالیف راجع به نگهداری و تنظیم دفتر ثبت زباله را انجام ندهند یا مطالب نادرست و خلاف واقع در آن ثبت نموده و یا آن را مخدوش کنند، به جزای نقدی از ۲۵/۰۰۰/۰۰۰ تا ۱۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال محکوم می شوند.

تبصره: شناورهای غیرکنوانسیونی باید براساس دستورالعمل مصوب سازمان موارد مربوطه را ثبت نماید.

ماده ۱۲- سازمان موظف است به منظور پیشگیری از آلودگی، نسبت به بازرسی کشتی ها و سکوها اقدام نماید و در صورت عیب یا نقص تا رفع آن از فعالیت آنها ممانعت به عمل آورد.

اگر بازرسی پس از بازرسی احراز نماید در کشتی یا سکوی مورد بازرسی، روش های جلوگیری از آلودگی ناشی از زباله مطابق با این قانون و یا دستورالعمل های مصوب کنترل و بازرسی کشتی ها و سکوها وجود ندارد، باید اقداماتی از قبیل ممانعت از خروج کشتی و یا جلوگیری از فعالیت سکو را اتخاذ نماید تا زمانی که وضعیت کشتی و یا سکو با الزامات مربوطه در قوانین و مقررات مطابقت نماید. بازرسان می توانند در آبهای موضوع این قانون، دفتر ثبت زباله را برای بازرسی از مسئول کشتی و سکو بخواهند.

ماده ۱۳- رسیدگی به جرائم موضوع این قانون در صلاحیت دادگاهی است که از سوی قوه قضائیه برای رسیدگی به دعاوی دریایی تشکیل میگردد و رسیدگی به این نوع جرائم به صورت فوری و خارج از نوبت انجام میشود.

ماده ۱۴- مأموران سازمان که آموزش‌های مخصوص ضابطان دادگستری را با موفقیت گذارنده باشند ضابط دادگستری محسوب شده و صلاحیت کشف جرایم موضوع این قانون و تعقیب متهمان را دارند.

ماده ۱۵- مأموران دولتی که وظایف خود را در جهت جلوگیری از بروز آلودگی یا گسترش آن و برخورد با متخلفان انجام ندهند، علاوه بر مجازات اداری، به جزای نقدی از ۲/۰۰۰/۰۰۰ تا ۲۰/۰۰۰/۰۰۰ میلیون ریال محکوم می‌شوند.

ماده ۱۶- در جرایم موضوع این قانون اگر متهم بتواند موارد زیر را ثابت کند به پرداخت جریمه نقدی محکوم نمی‌گردد:

- الف- تمام اقدامات لازم و مناسب را به طور مستمر برای اجرای الزامات این قانون انجام داده باشد
 - ب- دفع زباله برای حفظ ایمنی کشتی یا تاسیسات یا افراد موجود و یا نجات جان افراد در دریا ضروری بوده باشد
 - ج- ریزش زباله در نتیجه آسیب به کشتی یا تاسیسات و یا تجهیزات آنها صورت گرفته باشد و تمامی موارد احتیاطی لازم برای تقلیل یا جلوگیری از ریزش زباله قبل و بعد از بروز آسیب انجام شده باشد
 - د- تور ماهیگیری به صورت اتفاقی به آب افتاده باشد به شرط آنکه تمامی جوانب احتیاطی رعایت شده باشد.
- تبصره: در کلیه موارد مذکور در بندهای این ماده مسئول کشتی و سکو باید جریان امر را فوراً به مقامات محلی و مسئولین بندری نزدیک ترین بندر کشور و سازمان مرکزی اطلاع دهد. بدیهی است عدم اطلاع مراتب بعنوان تخلف محسوب گردیده و مشمول جرایم می‌گردد.

ماده ۱۷- میزان مجازاتهای نقدی مذکور در این قانون، هر ۳ سال یکبار بر اساس نرخ تورم اعلامی از سوی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و تأیید هیات وزیران قابل افزایش است.

لایحه قانونی جلوگیری از آلودگی هوا بر اثر فعالیت کشتی ها و تاسیسات دریایی

ماده ۱- واژه ها و اصطلاحات مندرج در این قانون به شرح زیر تعریف و توصیف می شوند.

آب/آب ها : کلیه ی آب های تحت حاکمیت یا صلاحیت دولت جمهوری اسلامی ایران از قبیل دریاها، دریاچه ها، رودخانه ها و آب های منطقه نظارت

آلودگی : انتشار بیش از حد مجاز هر گونه مواد اعم از جامد، مایع، گاز یا تشعشع در هوای آزاد آلوده کردن : هر عملی که موجب کاهش کیفیت هوا شود به نحوی که برای زیست انسانی، حیوانی یا گیاهی و یا آثار وابسته زیان آور باشد.
تاسیسات دریایی : هر گونه جزیره مصنوعی، سکوی ثابت یا متحرک با هر کاربری یا هر گونه سازه ای از همین قبیل

سازمان : سازمان بنادر و دریانوردی جمهوری اسلامی ایران

سوخت مجاز : سوختی که نگهداری یا مصرف آن موجب آلودگی نگردد.

فعالیت : استفاده از نیروی محرکه و یا انجام عملیات بهره برداری از هر یک از کشتی ها یا تاسیسات دریایی

قانون : لایحه قانونی جلوگیری از آلودگی هوا بر اثر فعالیت کشتی ها و تاسیسات دریایی

کشتی : هر گونه وسیله نقلیه آبی اعم از اینکه دارای نیروی محرکه باشد یا نباشد، ولی به نحوی موجب آلودگی شود.

مسئول: منظور از آن در کشتی فرمانده، مالک، جانشین مالک یا مستاجر است که بر حسب مورد هر یک به تنهایی یا تعدادی از آنها به اشتراک، عامل آلودگی شناخته می شوند و در تاسیسات دریایی؛ مالک یا بالاترین مقام مسئول همان تاسیسات

منبع آلودگی : هر جایی از کشتی یا تاسیسات دریایی که به هر شکلی موجب آلودگی شود.

مواد زیان بار : هر گونه موادی اعم از جامد ، مایع ، گاز یا تشعشع که موجب آلودگی هوا شود.

ماده ۲- فعالیت کشتی ها و تاسیسات دریایی در آب های موضوع این قانون چنانچه ترکیبات مواد سوختی یا مصرفی یا تولیدی و یا هر گونه اقدام آنها موجب آلودگی هوا شود ممنوع است.

ماده ۳- تولید و یا وارد کردن و نصب و استفاده از موتور محرک یا سایر ادوات و تجهیزاتی که فاقد شرایط قانونی لازم باشند یا انجام تغییراتی در آنها به نحوی که موجب آلودگی شوند ممنوع است، همچنین است ثبت کشتی ها و یا صدور پروانه بهره برداری برای تاسیسات دریایی فاقد شرایط مذکور.

ماده ۴- تولید، وارد کردن و عرضه مواد سوختی که میزان عناصر زیان بار آن بیش از حد مجاز باشد ممنوع است مگر در مواردی که طی فرآیند تکمیلی ، بتوان آنرا به سوخت مجاز تبدیل کرد و سپس به کشتی تحویل داد. سایر مواد زیان بار و فعالیت ها نیز محکوم به همین حکم است.

ماده ۵- دادگاه ممکن است بیش از یک نفر از مسئولان و یا هر یک از اشخاص مرتبط با موارد مذکور در این قانون را محکوم نماید.

ماده ۶- کشتی ها باید گواهینامه معتبر جلوگیری از آلودگی و اظهار نامه کیفیت سوخت داشته باشند. گواهینامه ی مزبور بین المللی است و مطابق مقررات توسط سازمان صادر می گردد.

ماده ۷- در مواردی که به تشخیص سازمان، رفع نقص و یا نصب تجهیزات کاهنده ی آلودگی، حداکثر ظرف مدت شش ماه ممکن باشد فعالیت واحدهای مشمول قانون متوقف نمی شود، مشروط بر آنکه میزان آلاینده ی حداکثر ۴۰٪ بالاتر از حد مجاز باشد.

ماده ۸- کشتی های دولتی ، نظامی و تحقیقاتی با اهداف غیر تجاری نیز باید راسا تدابیر لازم را به منظور جلوگیری از آلودگی به عمل آورند.

ماده ۹- عاملان آلودگی با شکایت سازمان، و نیز بر حسب مورد با طرح دعاوی از سوی سایر اشخاص حقیقی یا حقوقی ذی نفع، تحت تعقیب قرار می گیرند.

ماده ۱۰- کلیه بنادر و پایانه های تخلیه و بارگیری مواد نفتی و بنادر تعمیراتی ملزم هستند در جهت تسهیل اجرای قانون، و در قبال هزینه، مواد حاصل از عملیات پاکسازی را دریافت کنند. مراکز بازیافت کشتی ها نیز ملزم به دریافت مواد موجب آلودگی از قبیل گازهای کاهنده لایه ازن از این کشتی ها می باشند.

ماده ۱۱- سازمان بنادر و دریانوردی مسئول اجرای این قانون است و می تواند توسط بازرسان یا ماموران مجاز خود از رعایت مقررات و الزامات قانونی، مطمئن شود. حسب مورد نیروهای انتظامی یا دریایی جمهوری اسلامی ایران به منظور تنظیم صورت مجلس آلودگی، جلب و بازداشت عوامل مرتبط و توقیف فعالیت موظف به همکاری با ماموران سازمان می باشند. در مواقع اضطراری سایر نیروهای در دسترس با ماموران سازمان همکاری می کنند.

ماده ۱۲- ماموران سازمان که به کشف و تعقیب جرایم مربوط به این قانون می پردازند، چنانچه زیر نظر قوه قضاییه آموزش دیده و گواهی آن را دریافت کرده باشند در اجرای وظایف قانونی خود در ردیف ضابطان قضایی خواهند بود.

- ماده ۱۳ - متخلفان و عوامل آلودگی هوا مطابق جدول زیر مجازات می شوند :
- الف - در صورت گزارش خلاف واقع یا ارائه گواهینامه غیر مجاز از ۳۰۰/۰۰۰ تا ۱۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال به علاوه مجازات مربوط به ایجاد آلودگی
- ب - جرایم مربوط به فعالیت منابع آلودگی در کشتی های کمتر از ۴۰۰ تن از ۵۰۰/۰۰۰ تا ۱۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال
- پ - جرایم مربوط به فعالیت منابع آلودگی در کشتی های از ۴۰۰ تن به بالا از ۱۰/۰۰۰/۰۰۰ تا ۱۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال
- ت - جرایم مربوط به تناسبات دریایی و مواد ۳ و ۴ قانون به تناسب میزان فعالیت از ۵۰/۰۰۰/۰۰۰ تا ۲/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال

ماده ۱۴ - آیین نامه یا آیین نامه های اجرایی این قانون ظرف مدت شش ماه توسط سازمان بنادر و دریانوردی با مشارکت سازمان حفاظت محیط زیست و موسسه استاندارد و در صورت ضرورت با همکاری سایر مراجع مرتبط تنظیم و توسط هیئت وزیران تصویب می شود.

ماده ۱۵ - رسیدگی دعاوی مربوط به این قانون خارج از نوبت و به عهده ی دادگاهی است که از سوی قوه قضاییه تعیین می گردد.

ماده ۱۶ - هزینه های مذکور در ماده ۱۰ هر سه سال یک بار بر اساس نرخ تورم اعلامی از سوی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و با پیشنهاد سازمان و تایید هیئت وزیران تعدیل می گردد.

